

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 5. detsember 2023
(OR. en)

15833/23

Institutsioonidevaheline
dokument:
2023/0428(NLE)

ECOFIN 1254
UEM 403
FIN 1214

SEADUSANDLIKUD AKTID JA MUUD DOKUMENDID

Teema: NÕUKOGU RAKENDUSOTSUS, millega muudetakse 29. oktoobri 2021. aasta rakendusotsust, millega kiidetakse heaks Rumeenia taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnang

NÕUKOGU RAKENDUSOTSUS,

...

**millega muudetakse 29. oktoobri 2021. aasta rakendusotsust, millega kiidetakse heaks
Rumeenia taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnang**

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrust (EL) 2021/241,
millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahasu,¹ eriti selle artiklit 20 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

¹ ELT L 57, 18.2.2021, lk 17.

ning arvestades järgmist:

- (1) Pärast seda, kui Rumeenia esitas 31. mail 2021 riikliku taaste- ja vastupidavuskava, tegi komisjon nõukogule ettepaneku anda sellele positiivne hinnang. Nõukogu kiitis 29. oktoobril 2021 rakendusotsusega heaks positiivse hinnangu¹ (edaspidi „nõukogu 29. oktoobri 2021. aasta rakendusotsus“).
- (2) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 11 lõikele 2 tuli igale liikmesriigile tagastamatus vormis antava maksimaalse rahalise toetuse arvutust määrukses sätestatud metoodika kohaselt ajakohastada 30. juuniks 2022. Komisjon esitas 30. juunil 2022 ajakohastamise tulemused Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
- (3) Rumeenia esitas 8. septembril 2023 kooskõlas määruse (EL) 2021/241 artikliga 21c komisjonile muudetud taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatüki.
- (4) Muudetud taaste- ja vastupidavuskavas võetakse vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 18 lõikele 2 arvesse ka ajakohastatud maksimaalset rahalist toetust ja see sisaldab põhjendatud taotlust komisjonile teha ettepanek muuta nõukogu 29. oktoobri 2021. aasta rakendusotsust vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 21 lõikele 1, pidades silmas, et taaste- ja vastupidavuskava ei ole objektiivsete asjaolude tõttu enam võimalik teatavas osas täita. Rumeenia taaste- ja vastupidavuskavasse tehtud muudatused puudutavad 56 meetet.

¹ Vt dokumendid ST 12319/2021 ja ST 12319/2021 ADD 1 veebilehel: <http://register.consilium.europa.eu>.

- (5) Nõukogu esitas 14. juulil 2023 Euroopa poolaasta raames Rumeeniale soovitusel. Nõukogu soovitas Rumeenial järgida eelarvepoliitikat kooskõlas nõukogu 18. juuni 2021. aasta soovitusel, et kõrvaldada Rumeenias 2024. aastaks ülemäärane eelarvepuudujääk ja tugevdada Rumeenia välispositsiooni. Samuti soovitati Rumeenial 2023. ja 2024. aastal lõpetada võimalikult kiiresti kehtivad energiatoetusmeetmed ja kasutada sellest tulenevat kokkuhoidu valitsemissektori eelarvepuudujäägi vähendamiseks. Nõukogu soovitas Rumeenial tagada, et kui energiahindade uue tõusu tõttu on vaja uusi või jätkuvald toetusmeetmeid, oleksid need suunatud haavatavate leibkondade ja ettevõtete kaitsmisele, eelarve seisukohast vastuvõetava maksumusega ning säilitaksid stiimulid energiasäästuks. Lisaks soovitas nõukogu Rumeenial säilitada riiklikult rahastatavad avaliku sektori investeeringud ning tagada määrusega (EL) 2021/241 loodud taaste- ja vastupidavusrahastust (edaspidi „rahastu“) antavate toetuste ja muude liidu vahendite tulemuslik kasutuselevõtt, eelkõige rohe- ja digipöörde edendamiseks. Samuti soovitas nõukogu tagada tõhusa juhtimise ja tugevdada haldussuutlikkust, et taaste- ja vastupidavuskava saaks jätkuvalt kiiresti ja järjekindlalt rakendada ning ühtekuuluvuspoliitika kiiret rakendamist jätkata. Lisaks soovitas nõukogu Rumeenial vähendada sõltuvust fossiilkütustest ja kiirendada energiasüsteemi ümberkujundamist, eelkõige võttes kiiremini kasutusele taastuvenergia ja suurendades võrguvõimsust, et võimaldada uuel taastuvenergiavõimsusel turule pääseda, ning suurendada energiatõhusust ja muuta hoonete renoveerimisega seotud jõupingutused ambitsioonikamaks, muu hulgas pakkudes paremat juurdepääsu teabele ja kestlikele rahastamisvõimalustele. Lõpuks soovitas nõukogu Rumeenial suurendada poliitilisi jõupingutusi rohepöördeks vajalike oskuste pakkumiseks ja omandamiseks.

- (6) Muudetud taaste- ja vastupidavuskava esitati pärast konsultatsioone, mis korraldati kooskõlas riikliku õigusraamistikuga, kaasates kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi, sotsiaalpartnereid, kodanikuühiskonna organisatsioone, noorteorganisatsioone ja muid asjaomaseid sidusrühmi. Kokkuvõtte konsultatsioonidest esitati koos muudetud taaste- ja vastupidavuskavaga. Kooskõlas määruse (EL) 2021/241 artikliga 19 hindas komisjon muudetud taaste- ja vastupidavuskava asjakohasust, tulemuslikkust, tõhusust ja sidusust, lähtudes kõnealuse määruse V lisas esitatud hindamissuunistest.

Ajakohastamine vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 18 lõikele 2

- (7) Rumeenia esitatud muudetud taaste- ja vastupidavuskavas on ajakohastatud kaheksat meedet, et võtta arvesse ajakohastatud maksimaalset rahalist toetust. Rumeenia on selgitanud, et kuna maksimaalne rahaline toetus vähenes 14 244 851 992 eurolt¹ 12 125 664 294 eurole¹, muudeti või paigutati ümber mitu investeeringut või vähendati nende nõutavat rakendamise taset võrreldes esialgse taaste- ja vastupidavuskavaga kogusummas 2 119 187 698 eurot, mis vastab maksimaalse rahalise toetuse vähenemisele.

¹ See summa vastab rahaeraldise summale, mis jääb alles pärast määruse (EL) 2021/241 artikli 6 lõikes 2 osutatud kuludest Rumeenia proportsionaalse osa mahaarvamist ning mis arvutatakse kõnealuse määruse artiklis 11 sätestatud meetodika kohaselt.

- (8) Need muudatused puudutavad komponentide C2 (metsad ja bioloogilise mitmekesisuse kaitse), C4 (kestlik transport), C6 (energia), C7 (digitehnoloogia kasutuselevõtt), C10 (kohalik fond), C12 (tervishoid) ja C15 (haridus) meetmeid. Eelkõige investeeringu C2.I1 (riiklik metsastamise ja taasmetsastamise kampaania, sealhulgas linnametsad) sihte 25 ja 26 on vähendatud nõutava rakendamise tasemega võrreldes; investeeringu C4.I1 (raudteetaristu ajakohastamine ja uuendamine) eesmärged 72 ja 73 ning sihte 74 ja 75 on muudetud; investeeringu C7.I8 (kvalifitseeritud elektrooniline isikutunnistus ja digitaalallkiri) sihti 173 on vähendatud nõutava rakendamise tasemega võrreldes ning sihti 174 on muudetud, et kajastada meetme ajakohastatud sisu; investeeringu C10.I1 (säästev linnaline liikumiskeskond) sihid 302, 305 ja 306 ning eesmärk 304 on välja jäetud, sihti 303 on aga vähendatud nõutava rakendamise tasemega võrreldes; investeeringu C12.I1 (haiglaeelse meditsiinitaristu arendamine) sihte 367 ja 372 on vähendatud nõutava rakendamise tasemega võrreldes; investeeringu C12.I2 (riikliku haiglataristu arendamine) sihti 377 on vähendatud nõutava rakendamise tasemega võrreldes; investeeringu C15.I2 (ebasoodsas olukorras olevatele rühmadele mõeldud 412 lisateenuse loomine, varustamine ja kasutuselevõtt) eesmärki 458 ja sihti 459 on vähendatud nõutava rakendamise tasemega võrreldes.

Taaste- ja vastupidavuskava muutmine vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklile 21

- (9) Rumeenia taaste- ja vastupidavuskavasse objektiivsete asjaolude tõttu tehtud muudatused puudutavad 48 meetet.

- (10) Rumeenia on selgitanud, et 16 meetet ei ole algses taaste- ja vastupidavuskavas ette nähtud aja jooksul enam täielikult teostatavad tarneahela piirangute ja mõnel juhul ka kõrge inflatsioonimäära tõttu. Need puudutavad investeeringu C1.I1 (vee- ja kanalisatsioonisüsteemide laiendamine linnastutes, mille inimekvivalent on üle 2 000 ja mis on esmatähtsad Euroopa direktiivide järgimise kiirendatud taaste- ja vastupidavuskavas) sihte 5, 6, 7 ja 8, investeeringu C1.I2 (reovee kogumine linnastutes, mille inimekvivalent on alla 2 000 ja mis takistavad veekogude hea seisundi saavutamist või mõjutavad looduskaitsealasid) sihte 11 ja 12, investeeringu C1.I3 (väikese sissetulekuga elanikkonna olemasolevate vee- ja kanalisatsioonivõrkudega ühendamise toetamine) sihti 13, investeeringu C1.I4 (kliimamuutustega kohanemine vee äravoolu- ja kogumisseadmete automatiseerimise ja digiteerimise abil, et tagada ökoloogiline vooluhulk ja suurendada elanikkonna veega varustatuse kindlust ning vähendada üleujutuste ohtu) sihte 14, 15 ja 17 ning eesmärki 16 komponendi C1 (veemajandus) raames; investeeringu C3.I3b (õhu kvaliteedi, radioaktiivsuse ja müra seire seadmed riiklikule keskkonnakaitseagentuurile) eesmärki 58 komponendi C3 (jäätmekäitlus) raames; investeeringu C5.I1 (renoveerimislaine fondi loomine olemasolevate hoonete energiatõhususe parandamiseks tehtavate tööde rahastamiseks) eesmärke 95, 96 ning sihte 101, 102, 103, 104, 105 ja 106 komponendi C5 (renoveerimislaine) raames; investeeringu C6.I2 (taastuvate gaaside jaotustaristu (kasutades üleminekumeetmena maagaasi koos keskkonnahoidliku vesinikuga), samuti keskkonnahoidliku vesiniku tootmisvõimsus või selle kasutamine elektri salvestamiseks) eesmärke 129 ja 130 ning sihte 131 ja 132 komponendi C6 (energia) raames;

investeeringu C10.I1 (säästev linnaline liikumiskeskond) sihte 295 ja 296, investeeringu C10.I2 (eluruumide ehitamine noortele ning tervishoiu- ja haridustöötajatele) sihte 318 ja 319, investeeringu C10.I3 (avalike hoonete mõõdukas taastamine, et parandada haldusüksuste avalike teenuste osutamist) sihte 321 ja 322, investeeringu C10.I4 (ruumilise planeerimise ja linnaplaneerimise dokumentide arendamine/ajakohastamine geoinfosüsteemi vormingus) sihte 324 ja 325 komponendi C10 (kohalik fond) raames; investeeringu C11.I2 (muuseumide ja mälestusmärkide ajakohastamine/loomine) eesmärki 336 ja sihti 337, reformi C11.R2 (jalgrattateede kasutuselevõtu raamistik riiklikul tasandil) eesmärki 340, investeeringu C11.I4 (3 000 km jalgrattateede kasutuselevõtt) eesmärki 342 ja sihti 343 komponendi C11 (turism ja kultuur) raames; investeeringu C15.I10 (roheliste koolide võrgustiku arendamine ja roheliste minibusside ostmise) sihte 486, 487 ja 488, ning investeeringu C15.I17 (ülikoolide taristu tagamine (kodud, sööklad, puhkerajatised)) sihte 503, 504, 505 ja 506 komponendi C15 (haridus) raames. Selle põhjal on Rumeenia taotlenud nende meetmete rakendamise ajakava pikendamist ning mõne vastava eesmärgi ja sihi nõutava rakendamise taseme vähendamist. Nõukogu 29. oktoobri 2021. aasta rakendusotsust tuleks vastavalt muuta.

- (11) Rumeenia on selgitanud, et seitse meetet ei ole enam täielikult teostatavad pakkumispoolsete piirangute, nagu ootamatud viivitused hankemenetluste lõpuleviimisel, või ebapiisava nõudluse tõttu. Need puudutavad investeeringu C1.I5 (veemajandusasutuste asjakohane rahastamine üleujutuste seireks, ennetamiseks ja hädaolukordadele reageerimiseks) sihti 18 komponendi C1 (veemajandus) raames; investeeringu C2.I4 (integreeritud investeeringud elupaikade ökoloogilisse taastamisse ning rohumaade, vee- ja veest sõltuvate aladega seotud liikide säilitamisse) sihti 39 komponendi C2 (metsad ja bioloogilise mitmekesisuse kaitse) raames; investeeringu C6.I4 (akude, elementide ja fotogalvaaniliste paneelide tööstuslik tootmisahel või kokkupanek või ringlussevõtt (sh lisaseadmed), seotud tööstuses kasutatavate toorainete tootmine ning uued elektrisalvestusvõimsused) eesmärke 135 ja 136 ning sihte 137, 138 ja 139 ning investeeringu C6.I5 (energiatõhususe tagamine tööstussektoris) sihti 141 komponendi C6 (energia) raames; investeeringu C11.I1 (12 turismi-/kultuurimarsruuti edendamine) eesmärki 334 ja sihti 335 komponendi C11 (turism ja kultuur) raames; investeeringu C15.I4 (suure koolist väljalangemise riskiga haridusasutuste toetamine) sihte 466 ja 467 ning investeeringu C15.I9 (koolidele digitaaltehnoloogia varustuse ja vahendite tagamine) sihti 482 komponendi C15 (haridus) raames. Selle põhjal on Rumeenia taotlenud nende meetmete vastavate eesmärkide ja sihtide nõutava rakendamise taseme vähendamist, mõne vahesihi kõrvaldamist või meetmete kirjelduse muutmist. Nõukogu 29. oktoobri 2021. aasta rakendusotsust tuleks vastavalt muuta.

- (12) Rumeenia on selgitanud, et meetmete algse eesmärgi saavutamiseks on 21 meetet muudetud, et rakendada paremaid alternatiive. Need puudutavad investeeringu C2.I5 (integreeritud üleujutusrisiki maandamise süsteemid metsa vesikondades) eesmärki 41 komponendi C2 (metsad ja bioloogilise mitmekesisuse kaitse) raames; reformi C3.R1 (jäätmekäitluse juhtimise parandamine, et kiirendada üleminekut ringmajandusele) eesmärki 45, investeeringu C3.I1 (integreeritud olmejäätmete käitlemise süsteemide arendamine, ajakohastamine ja lõpuleviimine maakonna või linna/omavalitsuse tasandil) sihte 48, 49, 52 ja 53 komponendi C3 (jäätmekäitlus) raames; reformi C4.R1 (säästev transport, CO₂-heite vähendamine ja liiklusohutus) eesmärke 59, 60 ja 66 ning sihti 64, investeeringu C4.I4 (maa-aluse transpordivõrgu arendamine Bukaresti ja Cluj-Napoca omavalitsustes) eesmärke 86 ja 87 ning sihte 88 ja 89 komponendi C4 (kestlik transport) raames; investeeringu C7.I5 (digiteerimine keskkonna valdkonnas) eesmärki 167 komponendi C7 (digitehnoloogia kasutuselevõtt) raames; reformi C8.R5 (riikliku arengupanga loomine ja kasutuselevõtmine) eesmärki 209, reformi C8.R6 (riikliku pensionisüsteemi reform) eesmärki 214 ning investeeringu C8.I4 (elektroonilise tollisüsteemi rakendamine) eesmärki 231 ja sihti 232 komponendi C8 (maksu- ja pensionireformid) raames; investeeringu C9.I1 (õigusloome läbipaistvus, bürokraatia vähendamist ja ettevõtjate jaoks menetluste lihtsustamist käsitlevad digitaalsed platvormid) eesmärki 246, investeeringu C9.I4 (piiriülesed ja mitut riiki hõlmavad projektid – vähese energiatarbega protsessorid ja pooljuhtkiibid) sihte 267 ja 269, investeeringu C9.I7 (tipptaseme tugevdamine ning Rumeenia programmi „Euroopa horisont“ partnerlustes ja missioonides osalemise toetamine) sihti 283 komponendi C9 (ettevõtluse toetamine, teadus- ja arendustegevus ning innovatsioon) raames;

reformi C14.R4 (õiglase ühtse palgasüsteemi väljatöötamine avalikus sektoris) eesmärki 420 komponendi C14 (hea valitsemistava) raames; reformi C15.R1 (projekti „Haritud Rumeenia“ rakendamiseks vajalike õigusaktide paketi väljatöötamine ja vastuvõtmine) eesmärki 452, investeeringu C15.I1 (110 lastesõime ehitamine, varustamine ja kasutuselevõtmine) sihti 457, reformi C15.R5 (hariduse digitaliseerimist käsitleva õigusraamistiku vastuvõtmine) eesmärki 479, investeeringu C15.I11 (ruumide leidmine ülikoolieelsete klassiruumide ja koolilaborite/õpikodade jaoks) eesmärki 489 ja 490 ning sihte 491 ja 492, reformi C15.R7 (ülikoolieelse haridussüsteemi juhtimise reform ja juhtimise professionaalsemaks muutmine) eesmärki 495, investeeringu C15.I15 (veebikool: hindamisplatvorm ja sisu arendamine) eesmärki 498, investeeringu C15.I16 (ülikoolide digitaliseerimine ja tuleviku digitaalvaldkonna elukutsete ettevalmistamine) eesmärki 501 ning investeeringu C15.I18 (koolijuhtide ja inspektorite koolitus- ja juhendamisprogramm) sihti 507 komponendi C15 (haridus) raames. Sellest tulenevalt on Rumeenia taotlenud meetmete ning vastavate eesmärkide ja sihtide kirjelduse muutmist. Nõukogu 29. oktoobri 2021. aasta rakendusotsust tuleks vastavalt muuta.

- (13) Rumeenia on selgitanud, et üks meede ei ole algselt kavandatud tähtaja jooksul enam täielikult teostatav või on edasi lükatud ning muudetud õiguslike nõuete täitmise tagamiseks on vaja teha muudatusi. See puudutab investeeringu C11.I7 (filmide tootmise ja levitamise digiteerimise kiirendamine) eesmärki 349 ja sihti 350 komponendi C11 (turism ja kultuur) raames. Sellest tulenevalt on Rumeenia taotlenud nende rakendamise tähtaja pikendamist või meetmete ning vastavate eesmärkide ja sihtide kirjelduse muutmist. Nõukogu 29. oktoobri 2021. aasta rakendusotsust tuleks vastavalt muuta.

- (14) Rumeenia on selgitanud, et kaks meetet ei ole esialgse taaste- ja vastupidavuskava ajakava jooksul ja selle hinnanguliste kuludega enam saavutatavad suurest inflatsioonist tingitud nõudluse puuduse tõttu ja Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja põhjustatud ebakindla majandusliku olukorra tõttu. Need puudutavad investeeringu C9.I9 (toetus Marie Sklodowska Curie nimelise üksikstipendiumi raames saadud pädevustunnistuste omanikele) eesmärki 285 komponendi C9 (ettevõtluse toetamine, teadus- ja arendustegevus ning innovatsioon) raames ning reformi C11.R1 (sihtkohtade haldamise organisatsioonide (DMOde) tegevuse alustamine) eesmärki 330 komponendi C11 (turism ja kultuur) raames. Sellest tulenevalt on Rumeenia taotlenud nende rakendamise tähtsaja pikendamist, meetmete kirjelduse muutmist ning vastavate eesmärkide ja sihtide vähendamist. Nõukogu 29. oktoobri 2021. aasta rakendusotsust tuleks vastavalt muuta.
- (15) Rumeenia on selgitanud, et üks meede ei ole enam täielikult teostatav energiaturu ebasoodsate tingimuste tõttu pärast seda, kui Venemaa alustas agressioonisõda Ukraina vastu, seoses vajadusega tagada elektrivarustuskindlus, võttes arvesse teise maksetaotluse raames eesmärgi 113 alusel hinnatud CO₂ heite vähendamise seaduse sätteid. See puudutab reformi C6.R1 (elektrituru reform, söe asendamine energiaallikate jaotuses ning erainvesteeringute õigusliku ja reguleeriva raamistiku toetamine taastuvelektri tootmises) sihte 115 ja 119 komponendi C6 (energia) raames. Sellest tulenevalt on Rumeenia taotlenud meetme ning vastavate sihtide kirjelduse muutmist. Nõukogu 29. oktoobri 2021. aasta rakendusotsust tuleks vastavalt muuta.

- (16) Lisaks on Rumeenia taotlenud määruse (EL) 2021/241 artikli 21 kohaste meetmete väljajätmise või vähendamise teel vabastatud vahendite kasutamist kogusummas 577 082 830 eurot, et lisada komponendi 16 (REPowerEU) alla kaks uut meetet: investeering C16.I6 (katseprojekt 20 MW ujuvate päikesepaneelide paigaldamiseks niisutuskanalitele) ja investeering C16.I7 (toetusvautšeri kava, et parandada kodumajapidamiste energiatõhusust).
- (17) Komisjon leiab, et Rumeenia esitatud põhjused õigustavad määruse (EL) 2021/241 artikli 18 lõike 2 kohast ajakohastamist ja kõnealuse määruse artikli 21 lõike 2 kohast muutmist.

Tehniliste vigade parandamine

- (18) Nõukogu 29. oktoobri 2021. aasta rakendusotsuse tekstist on leitud 17 tehnilist viga, mis mõjutavad 17 eesmärki ja sihti ning 16 meetet. Nõukogu 29. oktoobri 2021. aasta rakendusotsust tuleks muuta, et parandada need tehnilised vead, mis ei kajasta komisjonile 31. mail 2021 esitatud taaste- ja vastupidavuskava sisu nii, nagu komisjon ja Rumeenia selles kokku leppisid. Need tehnilised vead on seotud järgmisega: investeeringu C3.I2 (sõnniku- ja muude kompostitavate põllumajandusjäätmete käitlemise taristu arendamine) siht 55 komponendi C3 (jäätmekäitlus) raames; reformi C4.R2 (transpordi tulemuspõhine kvaliteedijuhtimine – institutsioonilise suutlikkuse ja äriühingu üldjuhtimise parandamine) eesmärk 79 komponendi C4 (kestlik transport) raames; investeeringu C6.I3 (paindliku ja suure tõhususega gaasiküttel soojus- ja elektrienergia koostootmise arendamine kaugküttes, et saavutada sügav CO₂-heite vähendamine) siht 134 komponendi 6 (energia) raames;

investeeringu C7.I4 (kohtusüsteemi digitaliseerimine) eesmärgid 164 ja 166, investeeringu C7.I5 (digiteerimine keskkonna valdkonnas) eesmärk 167 ning investeeringu C7.I16 (riigiteenistujatele suunatud kõrgema taseme digioskuste koolitusprogramm) siht 185 komponendi 7 (digitehnoloogia kasutuselevõtt) raames; investeeringu C8.I1 (maksumaksjatepoolse nõuete täitmise hõlbustamine digiteenuste arendamise kaudu) eesmärk 217 ning investeeringu C8.I2 (maksu- ja maksuhaldusprotsesside parandamine, sealhulgas integreeritud riskijuhtimise rakendamise kaudu) eesmärk 226a komponendi 8 (maksu- ja pensionireformid) raames; reformi C9.R1 (õigusloome läbipaistvus, bürokraatia vähendamine ja menetluste lihtsustamine ettevõtjate jaoks) eesmärk 241 ning investeeringu C9.I2 (erasektori rahastamisvahendid) eesmärk 256 komponendi 9 (ettevõtluse toetamine, teadus- ja arendustegevus ning innovatsioon) raames; investeeringu C10.I2 (eluruumide ehitamine noortele ning tervishoiu- ja haridustöötajatele) eesmärk 317 ja reformi C11.R1 (sihtkohtade haldamise organisatsioonide (DMOde) tegevuse alustamine) eesmärk 328 komponendi C11 (turism ja kultuur) raames; reformi C13.R3 (miinimumsissetuleku rakendamine) eesmärk 384 komponendi 13 (sotsiaalreformid) raames; reformi C14.R9 (parandada menetlusraamistikku äriühingu üldjuhtimise põhimõtete rakendamiseks riigiettevõtetes) eesmärk 439 komponendi 14 (hea valitsemistava) raames; investeeringu C15.I6 (10 piirkondliku konsortsiumi arendamine ning 10 kutseõppelinnaku arendamine ja varustamine) siht 474 ning investeeringu C15.I14 (kutseharidus- ja -koolitusasutuste praktikatöökodade varustamine) eesmärk 497 komponendi 15 (haridus) raames. Need parandused ei mõjuta asjaomaste meetmete rakendamist.

REPowerEU peatükk, mis põhineb määruse (EL) 2021/241 artiklil 21c

- (19) REPowerEU peatükk sisaldab kahte reformi ja seitset investeeringut. Rumeenia REPowerEU peatükil on eeldatavasti püsiv mõju fossiilkütuste tarbimise ja kasvuhoonegaaside heite vähendamisele ning taastuenergia kasutuselevõtu suurendamisele ning seega haavatavuse vähendamisele talvehooajal.
- (20) Peatükk sisaldab olulist reformi, mille eesmärk on hõlbustada eelisarendusalade kindlaksmääramist, mis peaks hoogustama uute taastuenergiajaamade rajamist. Seda reformi täiendavad kaks investeeringut, mille eesmärk on taastuenergia kasutuselevõtt. Üks neist – investeering C6.II (taastuvatest energiaallikatest elektri tootmise uued võimsused) komponendi 6 (energia) raames – kanti kooskõlas määruse (EL) 2021/241 artikli 21c lõikega 2 üle REPowerEU peatükki.
- (21) Muudetud taaste- ja vastupidavuskava hõlmab ka reformi, mille eesmärk on luua ühtsed kontaktpunktid, et anda eraisikutele teavet ja abi seoses taastuenergiarajatiste ja energiatõhusaks renoveerimisega, keskendudes esmajärjekorras energiaostuvõimetutele inimestele ja haavatavatele energiatarbijatele. Seda reformi täiendab investeering, mille eesmärk on võtta elamutes kasutusele katusele paigaldatavad päikeseenergia tootmisseadmed, ning kaks investeeringut energiatõhususe parandamiseks riigis, renoveerides vastavalt üldkasutatavaid hooneid ja väikeelamuid. Viimati nimetatud investeering väikeelamute energiatõhusaks renoveerimiseks seab esikohale energiaostuvõimetud leibkonnad ja vähekaitstud energiatarbijad, vähendades seeläbi energiaostuvõimetust. Investeering koosneb toetusvautšeri kavast, mis hõlmab nii energiatõhusaks renoveerimist kui ka katusele päikesepaneelide paigaldamist. Toetusesaajaid abistavad reformi raames loodud ühtsed kontaktpunktid.

- (22) REPowerEU peatükk sisaldab ka investeeringut, et parandada elektri ülekandevõrgu hooldust, tõhusust ja küberturvalisust, hõlbustada uute taastuvenergiajaamade ühendamist ning tagada taristu parem vastupidavus ja usaldusvärsus.
- (23) REPowerEU peatükk sisaldab ka investeeringut, millega pakutakse töötajatele taastuvenergiaoskuste alast koolitust.
- (24) Komisjon on hinnanud muudetud taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatükki, määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõikes 3 sätestatud hindamiskriteeriumide alusel.

Kuue samba rakendamisele kaasa aitavad tasakaalustatud lahendused

- (25) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile a ja V lisa kriteeriumile 2.1 sisaldab muudetud taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatükk, suures ulatuses (hinne A) liikmesriigi majanduslikule ja sotsiaalsele olukorrale vastavaid mitmekülgeid ja piisavalt hästi tasakaalustatud lahendusi, mis aitavad asjakohasel moel kaasa kõigi kuue, kõnealuse määruse artiklis 3 osutatud samba rakendamisele, võttes arvesse asjaomase liikmesriigi eriomaseid probleeme ja rahalise toetuse suurust.
- (26) Muudetud taaste- ja vastupidavuskava koos REPowerEU peatükiga mõjutab ainult taaste- ja vastupidavuskava poolt roheülemineku esimesse sambasse antava panuse esialgset hinnangut, nagu on sätestatud nõukogu 29. oktoobri 2021. aasta rakendusotsuses. Teiste sammaste puhul ei mõjuta taaste- ja vastupidavuskava muudatuste laad ja ulatus kavale varem antud hinnangut, mille kohaselt on taaste- ja vastupidavuskava üldiselt terviklik ja piisavalt tasakaalustatud vastus majandus- ja sotsiaalsele olukorrale, ega kava asjakohast panust kõigisse kuude määruse (EL) 2021/241 artiklis 3 osutatud sambasse.

- (27) Seoses esimese sambaga aitavad REPowerEU peatüki meetmed saavutada liidu 2030. aasta kliimaeesmärke ja ELi 2050. aasta kliimanetraalsuse eesmärki, kiirendades taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu meetmetega loa- ja haldusmenetluste lihtsustamiseks. Kõik REPowerEU peatükis sisalduvad meetmed peaksid aitama märkimisväärselt kaasa rohepöördele ja sellega seonduvate probleemide lahendamisele.

Kõigi või suure osa riigipõhistes soovitustes kindlaks tehtud probleemide lahendamine

- (28) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile b ja V lisa kriteeriumile 2.2 peaks muudetud taaste- ja vastupidavuskava koos REPowerEU peatükiga aitama tulemuslikult lahendada kõiki probleeme või suurt osa probleemidest (hinne A), mis on kindlaks tehtud asjaomastes Rumeeniale mõeldud riigipõhistes soovitustes, sealhulgas nende eelarveaspektides, ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1176/2011¹ artikli 6 kohaselt esitatud soovitustes või muudes asjakohastes dokumentides, mille komisjon on Euroopa poolaasta raames ametlikult vastu võtnud.
- (29) Eelkõige võetakse muudetud taaste- ja vastupidavuskavas arvesse riigipõhiseid soovitusi, mille nõukogu võttis ametlikult vastu enne seda, kui komisjon oli muudetud taaste- ja vastupidavuskava hinnanud. Kuna Rumeenia maksimaalset rahalist toetust on vähendatud, ei võeta üldhinnangus arvesse 2022. ja 2023. aasta soovitusi, mis ei ole seotud energiaprobleemidega.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta (ELT L 306, 23.11.2011, lk 25).

- (30) Olles 2023. aasta Euroopa poolaasta raames hinnanud kõigi asjakohaste riigipõhiste soovitude rakendamisel tehtud edusamme, leiab komisjon, et 2020. aasta soovitus 3.1, mis käsitleb majandusele likviidsustoetuse tagamist, millest saavad kasu ettevõtjad ja kodumajapidamised, on täielikult rakendatud. Märkimisväärseid edusamme on tehtud seoses 2020. aasta soovitusega 2.1 sissetuleku piisava asendamise tagamise kohta ja 2019. aasta soovitusega 2.1 finantsstabiilsuse ja pangandussektori stabiilsuse tagamise kohta.
- (31) Muudetud taaste- ja vastupidavuskava sisaldab ulatuslikke üksteist vastastikku tugevdavaid reforme ja investeeringuid, mis aitavad tõhusalt lahendada kõiki või suurt osa majanduslikke ja sotsiaalseid probleeme, mis on kindlaks tehtud riigipõhistes soovitudes, mille nõukogu esitas Rumeeniale Euroopa poolaasta raames, eelkõige seoses riigi rahanduse ja pensionisüsteemi jätkusuutlikkuse, tervishoiu, avaliku halduse, ettevõtluskeskkonna, hariduse ning rohe- ja digipöördega. Eespool nimetatud probleemide lahendamiseks peaks muudetud taaste- ja vastupidavuskava aitama kõrvaldada ka Rumeenias esinevat tasakaalustamatust, nagu on märgitud määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 6 alusel 2019., 2020. ja 2023. aastal esitatud soovitudes, eelkõige seoses maksebilansiga, mis on seotud valitsemissektori suure eelarvepuudujäägiga.
- (32) Kuna Rumeenia säilitab endiselt olulisel määral investeeringute ja reformide ambitsioonikuse, ei muuda Rumeenia taaste- ja vastupidavuskava muudatused varasemat hinnangut, et taaste- ja vastupidavuskava aitab tõhusalt täita kõiki või olulist osa riigipõhistest soovitudest. Lisaks tugevdatakse REPowerEU peatükiga taaste- ja vastupidavuskava ambitsioonikust seoses enamiku asjakohaste riigipõhiste soovitudega energeetika valdkonnas (2023. aasta soovitus 3 ja 2022. aasta soovitus 3), eelkõige selleks, et vähendada sõltuvust fossiilkütustest ja kiirendada energiasüsteemi ümberkujundamist.

(33) Mitme REPowerEU peatükis (komponent C16) sisalduva meetme eesmärk on taastuvenergia kiirem kasutuselevõtt. Need hõlmavad nii reforme – C16.R1 (õigusraamistiku loomine riigimaa kasutamiseks eelisarendusalana taastuvenergia investeringuteks) ja C16.R2 (ühtsete kontaktpunktide loomine, et pakkuda energiaalaseid nõustamisteenuseid energiatõhususe parandamiseks ja taastuvatest energiaallikatest energia tootmiseks) kui ka investeeringuid – C16.I2 (uus võimsus taastuvatest energiaallikatest elektri tootmiseks), C16.I4 (toetusvautšeri kava taastuvenergia kasutuselevõtu kiirendamiseks kodumajapidamistes) ja C16.I6 (katseprojekt 20MW ujuvate päikesepaneelide paigaldamiseks niisutuskanalitele). Lisaks on reformi C16.R1 (õigusraamistiku loomine riigimaa kasutamiseks eelisarendusalana taastuvenergia investeringuteks) ja investeeringu C16.I5 (riikliku elektriülekandevõrgu digitaliseerimine, tõhusus ja moderniseerimine) eesmärk suurendada võrguvõimsust, et võimaldada uut võimsust kiiremini võrku ühendada. Meetmed C16.R2 (ühtsete kontaktpunktide loomine, et pakkuda energiaalaseid nõustamisteenuseid energiatõhususe parandamiseks ja taastuvatest energiaallikatest energia tootmiseks), C16.I3 (üldkasutatavate hoonete energiatõhususe suurendamine) ja C16.I7 (toetusvautšeri kava taastuvenergia kasutuselevõtu kiirendamiseks kodumajapidamistes) aitavad tõsta renoveerimise tempot ja ambitsioonikust, et suurendada hoonete energiatõhusust. Renoveerimisbüroode loomine meetme C16.R2 (ühtsete kontaktpunktide loomine, et pakkuda energiaalaseid nõustamisteenuseid energiatõhususe parandamiseks ja taastuvatest energiaallikatest energia tootmiseks) raames on konkreetselt seotud soovitusel tagada parem juurdepääs teabele ja kestlikud rahastamisvõimalused. Investeering C16.I1 (taastuvenergiaoskuste alane koolitus) aitab kaasa rohepöördeks vajalike oskuste ja pädevuste pakkumisele ja omandamisele.

Panus kasvupotentsiaali, töökohtade loomisse ning majanduslikku, sotsiaalsesse ja institutsioonilisse vastupidavusse

- (34) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile c ja V lisa kriteeriumile 2.3 aitab muudetud taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatükk, eeldatavasti mõjusalt (hinne A) tugevdada Rumeenia majanduse kasvupotentsiaali, luua uusi töökohti, suurendada majanduslikku, sotsiaalset ja institutsioonilist vastupidavust, mis aitab kaasa Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisele, sealhulgas laste- ja noortepoliitika edendamise abil, ning leevendada COVID-19 kriisi majandus- ja sotsiaalmõju ning suurendada sellega liidus majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust ja lähenemist.
- (35) Muudetud taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatükk, aitab jätkuvalt kaasa majanduslikule ühtekuuluvusele ja majanduse haavatavuse vähendamisele kooskõlas esialgse hinnanguga. Lisaks esialgses taaste- ja vastupidavuskavas sisalduvatele meetmetele peaksid ka REPowerEU peatükis sisalduvad meetmed aitama kaasa kestlikule majanduskasvule. See kehtib näiteks roheliste kutseoskuste ja taastuvate energiaallikate arendamise toetamise kohta.
- (36) Taaste- ja vastupidavuskava muudatused ei mõjuta taaste- ja vastupidavuskava panust sotsiaalsesse ühtekuuluvusse. Muudetud taaste- ja vastupidavuskava sisaldab jätkuvalt meetmeid pikaajaliste sotsiaalsete probleemide lahendamiseks, nagu tervishoiu- ja pikaajalise hoolduse teenuste reageerimisvõime ja kättesaadavus ning haavatavates kogukondades elavate laste ja puuetega inimeste juurdepääs teenustele. Muudetud taaste- ja vastupidavuskava meetmed peaksid jätkuvalt aitama kaasa 7. mai 2021. aasta Porto tippkohtumisel heaks kiidetud Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskava rakendamisele ning peaksid aitama parandada sotsiaalvaldkonna tulemustabeli näitajaid.

Põhimõte „ei kahjusta oluliselt“

- (37) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktide d ja V lisa kriteeriumile 2.4 tagatakse taaste- ja vastupidavuskavaga eeldatavasti, et ükski selles sisalduv reformide ja investeerimisprojektide elluviimise meede (hinne A) ei kahjusta oluliselt keskkonnanäesmärkide saavutamist Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852¹ artikli 17 tähenduses (põhimõte „ei kahjusta oluliselt“).
- (38) Muudetud taaste- ja vastupidavuskavas hinnatakse vastavust olulise kahju ärahoidmise põhimõttele kooskõlas metoodikaga, mis on esitatud komisjoni teatises „Tehnilised suunised olulise kahju ärahoidmise põhimõtte kohaldamise kohta taaste- ja vastupidavusraha määruse alusel“². Taaste- ja vastupidavuskava muutmisel meetmetes tehtud muudatused ei mõjuta hinnangut, mis anti taaste- ja vastupidavuskava algsele versioonile, s.t hinnang jääb samaks.
- (39) Seoses uute reformide ja investeeringutega esitas Rumeenia iga meetme süstemaatilise hindamise põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ alusel. Vajaduse korral lisatakse asjaomastesse eesmärkidesse ja sihtidesse konkreetsed kaitsemeetmed, et tagada põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ järgimine. Rumeenia esitatud teabe põhjal võib järeldada, et muudeteud taaste- ja vastupidavuskava peaks tagama, et ükski meede ei kahjusta oluliselt keskkonnanäesmärke määruse (EL) 2020/852 artikli 17 tähenduses.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2020/852, 18. juuni 2020, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.6.2020, lk 13).

² ELT C 58, 18.2.2021, lk 1.

- (40) Ükski REPowerEU peatüki kohane meede ei kuulu määruse (EL) 2021/241 artikli 21c lõike 3 punkti a kohaldamisalasse.

Panus REPowerEU eesmärkide saavutamisse

- (41) Kooskõlas määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktiga da ja V lisa kriteeriumiga 2.12 peaks REPowerEU peatükk suures ulatuses (hinne A) tulemuslikult kaasa aitama energiapuudusele, liidu energiavarustuse mitmekesistamisele, taastuvate energiaallikate kasutuselevõtu ja energiatõhususe suurendamisele, energiasalvestusvõimsuse suurendamisele või fossiilkütustest sõltuvuse vajalikule vähendamisele enne 2030. aastat.
- (42) Rumeenia REPowerEU peatükil on eeldatavasti püsiv mõju fossiilkütuste tarbimise ja kasvuhoonegaaside heite vähendamisele ning taastuenergia kasutuselevõtu suurendamisele, sest see edendab uue taastuenergia võimsuse paigaldamist ja energiatõhusamaks renoveerimist, kaasates energiaostuvõimetuid ja haavatavaid tarbijaid. Seda täiendavad ühtsed kontaktpunktid, mis tegelevad tootvate tarbijate teavitamise ja abistamisega. Need meetmed aitavad eeldatavasti kaasa määruse (EL) 2021/241 artikli 21c lõike 3 punktides b, d ja e sätestatud eesmärkide saavutamisele.

- (43) Lisaks on ühe REPowerEU peatükis sisalduva meetme eesmärk parandada ülekandevõrgu hooldust, tõhusust ja küberturvalisust, hõlbustada uute taastuvelektrijaamade ühendamist ning tagada taristu parem vastupidavus ja usaldusväärsus. See aitab eeldatavasti kaasa määruse (EL) 2021/241 artikli 21c lõike 3 punktides b ja e sätestatud eesmärkide saavutamisele. Toetusvautšeri kavade kasutuselevõtt, et parandada kodumajapidamiste energiatõhusust ja toota taastuenergiat, seades esikohale vähekaitsitud leibkonnad, aitab eeldatavasti saavutada määruse (EL) 2021/241 artikli 21c lõike 3 punktis c sätestatud eesmärki käsitleda energiaostuvõimetust.
- (44) REPowerEU peatükk peaks aitama kiirendada ka tööjõu ümberkvalifitseerimist roheliste kutseoskuste omandamiseks, nagu on sätestatud määruse (EL) 2021/241 artikli 21c lõike 3 punktis f, keskendudes taastuvate energiaallikate kasutamiseks vajalike puhta tehnoloogia alaste oskuste arendamisele.

Piiriülese või mitut riiki hõlmava mõõtmega või mõjuga projektid

- (45) Kooskõlas määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktiga db ja V lisa kriteeriumiga 2.13 peaksid REPowerEU peatükis sisalduvad meetmed olema suures ulatuses (hinne A) piiriülese või mitut riiki hõlmava mõõtmega või mõjuga.

- (46) REPowerEU peatükk aitab eeldatavasti vähendada sõltuvust fossiilkütustest ja energianõudlust. Eelkõige toetatakse mitme REPowerEU peatüki meetmega taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu ja hoonete energianõudluse vähendamist. Peatükk sisaldab reformi, mille eesmärk on hõlbustada eelisarendusalade kindlaksmääramist, mis peaks hoogustama uute taastuvenergiajaamade rajamist, ning investeeringut taastuvenergia kasutuselevõtuks. Peatükk sisaldab ka reformi ühtsete kontaktpunktide loomiseks, et anda eraisikutele teavet ja abi seoses taastuvenergiaseadmete ja energiatõhusaks renoveerimisega. Seda reformi täiendab investeering, mille eesmärk on võtta elamutes kasutusele päikeseenergia tootmisseadmed, ning kaks investeeringut energiatõhususe parandamiseks riigis, renoveerides vastavalt üldkasutatavaid hooneid ja eramaju.
- (47) REPowerEU peatükis sisalduvate piiriülese või mitut riiki hõlmava mõõtme või mõjuga meetmete hinnangulised kogukulud moodustavad 96,5 % peatüki hinnangulistest kogukuludest.

Rohepöörde, sealhulgas elurikkuse toetamine

- (48) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile e ja V lisa kriteeriumile 2.5 sisaldab taaste- ja vastupidavuskava meetmeid, mis aitavad suures ulatuses (hinne A) kaasa rohepöördele, sealhulgas elurikkusele, või sellest tulenevate probleemide lahendamisele. Kliimaeesmärkide saavutamist toetavad meetmed moodustavad 44,1 % taaste- ja vastupidavuskava kogueraldisest ja 96,5 % REPowerEU peatükis sisalduvate meetmete hinnangulisest kogukulust, mis on arvatud vastavalt kõnealuse määruse VI lisas esitatud metoodikale. Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklile 17 on muudetud taaste- ja vastupidavuskava koos REPowerEU peatükiga kooskõlas riiklikus energia- ja kliimakavas (2021–2030) sisalduva teabega.
- (49) Muudetud taaste- ja vastupidavuskava kliimaeesmärgid ilma REPowerEU peatükita veidi vähenevad esialgse taaste- ja vastupidavuskavaga võrreldes – peamiselt seetõttu, et pärast Rumeeniale antava maksimaalse rahalise toetuse vähendamist on mõne meetme nõutavat rakendamise taset vähendatud – ning on 40,1 % muudetud taaste- ja vastupidavuskavast, võrreldes 41 %ga algse taaste- ja vastupidavuskava puhul.

- (50) REPowerEU peatükk sisaldab siiski üheksat meetet, mille eesmärk on kiirendada taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu, energiatõhusaks renoveerimise tempot ja tööjõu ümberkvalifitseerimist roheliste kutseoskuste omandamiseks. Seega ületab taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatüki panus kliimamuutustesse määruses (EL) 2021/241 sätestatud minimaalset eesmärki 37 %. Muudetud taaste- ja vastupidavuskava, sh REPowerEU peatüki meetmetel rohepöörde ja elurikkuse vallas on püsiv mõju, kuna nende meetmete eesmärk on teha struktuurseid muudatusi, et vähendada Rumeenia üldist sõltuvust fossiilkütustest ja suurendada energiasäästu, minnes üle keskkonnahoidlikule tehnoloogiale, eeskätt lahendustele, mis on seotud taastuvate energiaallikate, energia salvestamise, energiatõhususe ja tööstuse CO₂ heite vähendamisega. Selle tulemusena aitavad need meetmed saavutada ka 2030.–2050. aasta eesmäärke ja ELi eesmärki jõuda 2050. aastaks kliimaneutraalsuseni.

Panus digipöördesse

- (51) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile f ja V lisa kriteeriumile 2.6 sisaldab muudetud taaste- ja vastupidavuskava meetmeid (hinne A), mis aitavad suures ulatuses kaasa digipöördele või sellest tulenevate probleemide lahendamisele. Digieesmärkide saavutamist toetavad meetmed moodustavad 21,8 % muudetud taaste- ja vastupidavuskava kogueraldisest, mis on arvatud kõnealuse määruse VII lisas esitatud metoodika kohaselt.

- (52) Taaste- ja vastupidavuskava muutmine ei mõjutanud selle panust digipöördesse seoses muudetud meetmetega. Muudetud taaste- ja vastupidavuskava aitab jätkuvalt märkimisväärselt kaasa digipöördele, sealhulgas arendades nii ettevõtjate kui ka avaliku halduse jaoks vajalikku taristut (parem ühenduvus ja küberturvalisus ning pilveteenused).
- (53) REPowerEU peatükk peaks aitama kaasa digipöördele ja sellest tulenevate probleemide lahendamisele ühe reformi ja kahe allinvesteeringu kaudu. Reformi eesmärk on muu hulgas toetada riigi domeeniameti digiteerimist. Ühe allinvesteeringu eesmärk on pakkuda digilahendusi, mis parandavad elektri ülekandevõrgu sekkumiste tõhusust ja kiirust, et vähendada voolukatkestusi. Teise eesmärk on piirata küberrünnete ohtu elektri põhivõrguettevõtja IT-taristule. Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 21c lõikele 5 ei võeta REPowerEU peatükis esitatud reforme ja investeeringuid arvesse taaste- ja vastupidavuskava kogueraldise arvutamisel, et kohaldada kõnealuses määruses sätestatud digieesmärgi nõuet.

Püsiv mõju

- (54) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile g ja V lisa kriteeriumile 2.7 on muudetud taaste- ja vastupidavuskaval, sealhulgas REPowerEU peatükil, eeldatavasti Rumeeniale suures ulatuses (hinne A) püsiv mõju.

- (55) Üldiselt ei avalda muudetud taaste- ja vastupidavuskavas sisalduvad muudatused olulist mõju taaste- ja vastupidavuskava eelmisele hinnangule seoses reformide püsiva mõjuga, et saavutada pikaajalisi tulemusi ja struktuurimuutusi.
- (56) Taaste- ja vastupidavuskava säilitab eeldatavasti püsiva mõjuga investeeringud, millega toetatakse majanduse rohe- ja digipööret. Taaste- ja vastupidavuskava digivaldkonnaga seotud meetmed on loodud asjaomaste institutsioonide digiteerituse suurendamiseks, millel on eeldatavasti püsiv mõju teenusekvaliteedile, ettevõtluskeskkonnale ja avaliku sektori teabe kasutamise optimaalsusele.
- (57) Rumeenia REPowerEU peatükil peaks samuti olema püsiv mõju ja see peaks kujundama Rumeenia energiapoliitikat ka pärast taaste- ja vastupidavuskava kehtivusaega, aidates vähendada fossiilkütuste tarbimist ja kasvuhoonegaaside heidet ning suurendada CO₂ heite vähendamist ja taastuenergia kasutuselevõttu.

Seire ja rakendamine

- (58) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile h ja V lisa kriteeriumile 2.8 on muudetud taaste- ja vastupidavuskavas, sealhulgas REPowerEU peatükis kavandatud kord piisav (hinne A), et tagada taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas kavandatud ajakava eesmärkide ja sihtide ning nendega seotud näitajate tõhus seire ja rakendamine.

- (59) Muudetud taaste- ja vastupidavuskavas kirjeldatakse selgelt kehtivat korda, millega tagatakse tõhus koordineerimine ja rakendamine. Investeeringute ja Euroopa projektide ministeerium (MIPE) säilitab oma rolli riikliku koordinaatorina, kes vastutab taaste- ja vastupidavuskava üldise rakendamise eest. Pärast seda kui võeti vastu nõukogu 29. oktoobri 2021. aasta rakendusotsus, on MIPE tugevdanud oma vastava struktuuri haldussuutlikkust sisemiste ümberkorralduste ja töötajate arvu suurendamise abil. Kõrgetasemelise koordineerimise tagab jätkuvalt ministeeriumidevaheline taaste- ja vastupidavuskava koordineerimise komitee, mis teeb tihedat koostööd MIPEga.
- (60) Kuigi esialgne rakenduskord on endiselt jõus, hõlmab REPowerEU peatükk mitut uut rakendusasutust koos teistega, kellel on juba praktilisi kogemusi rahastu eripäraga, võttes arvesse, et eelkõige taaste- ja vastupidavuskava ambitsioonikuse tõttu on rakendamine endiselt keeruline ja seda tuleb tähelepanelikult jälgida.
- (61) Seire- ja aruandlusmehhanism on piisav ja usaldusväärne. MIPE vastutab jätkuvalt iga eesmärgi ja sihi puhul tehtud edusammude seire ning rakendusasutuste esitatud teabe põhjal eesmärkide ja sihtide saavutamise kohta aru andmise eest. Kõik taaste- ja vastupidavuskavas ja uues REPowerEU peatükis sisalduvad muudetud meetmed sisaldavad piisavat arvu eesmärke ja sihte, mis on realistlikud ja selgelt määratletud tagamaks, et muudetud taaste- ja vastupidavuskava rakendamisel tehtud edusamme on võimalik usaldusväärselt jälgida. Eesmärgid ja sihid on asjakohased ka määruse (EL) 2021/241 artikli 17 lõike 2 kohaselt rahastamiskõlblike, ent juba lõpule viidud meetmete puhul. Väljamaksetaotluse põhjendamiseks on vaja, et need eesmärgid ja sihid oleksid rahuldavalt täidetud.

Kulud

- (62) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile i ja V lisa kriteeriumile 2.9 on taaste- ja vastupidavuskavas, sealhulgas REPowerEU peatükis esitatud põhjendused muudetud taaste- ja vastupidavuskava hinnangulise kogukulu summa kohta mõõdukas ulatuses (hinne B) mõistlikud ja põhjendatud, kooskõlas kulutõhususe põhimõttega ja vastavuses riigis eeldatava majandusliku ja sotsiaalmõjuga.
- (63) Rumeenia on esitanud kõigi REPowerEU peatükis sisalduvate uute meetmete individuaalsed hinnangulised kulud. Peale REPowerEU peatüki meetmete uusi meetmeid ei ole. Üldiselt annavad Rumeenia poolt uute meetmete kulude hindamiseks kasutatud eeldused põhjendatud selgitused ja metoodika. Uute meetmete põhjendused on mõõdukas ulatuses (hinne B) mõistlikud ja usutavad, kooskõlas kulutõhususe põhimõttega ning vastavuses riigis eeldatava majandusliku ja sotsiaalmõjuga. Osa uute meetmete puhul oleksid täiendavad põhjendused ja üksikasjalik teave hinnangute kohta võinud suurendada kindlust, et kulud on mõistlikud ja usutavad. Kuna nende kuluhinnangute puhul ei ole kasutatud metoodikat piisavalt selgitatud ning põhjenduse ja kulu vaheline seos ei ole mõnikord täiesti selge, on hinnang kulude hindamise kriteeriumile mõõdukas. Muudetud meetmete puhul on esitatud piisavalt teavet, et põhjendada kuluproгноoside või nendega seotud eesmärkide muudatuste proportsionaalsust. Muudetud meetmete kulude mõistlikkuse ja usutavuse hinnang ei ole võrreldes nende meetmete esialgse hinnanguga muutunud. Muudetud taaste- ja vastupidavuskava kogukulud vastavad kavandatud meetmete eeldatavale sotsiaalsele ja majanduslikule mõjule. Muudetud taaste- ja vastupidavuskava hinnanguline kogukulu on kooskõlas kulutõhususe põhimõttega ja vastavuses riigis eeldatava majandusliku ja sotsiaalmõjuga.

Liidu finantshuvide kaitse

- (64) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktide j ja V lisa kriteeriumile 2.10 on muudetud taaste- ja vastupidavuskavas, sealhulgas REPowerEU peatükis kavandatud kord piisav (hinne A), et tagada kõnealuse määruse alusel eraldatud vahendite kasutamisel korruptsiooni, pettuste ja huvide konflikti ärahoidmine, avastamine ja kõrvaldamine, ning kord peaks eeldatavasti tulemuslikult vältima topeltrahastamist kõnealuse määruse alusel ja muudest liidu programmidest. See ei piira muude instrumentide ja vahendite kohaldamist liidu õiguse edendamiseks ja täitmise tagamiseks, sealhulgas korruptsiooni, pettuste ja huvide konfliktide ärahoidmiseks, avastamiseks ja kõrvaldamiseks, ning liidu eelarve kaitsmiseks vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL, Euratom) 2020/2092¹.
- (65) Esialgses hinnangus jõuti järeldusele, et Rumeenia poolt määruse (EL) 2021/241 V lisa kriteeriumi 2.10 alusel välja pakutud kontrolli- ja auditeerimiskord on piisav (hinne A), tingimusel et taaste- ja vastupidavuskava rakendamise seireks ette nähtud andmehoidla süsteemiga seotud kaks eesmärki täidetakse õigel ajal ja võetakse vastu õiguslikud volitused Rumeenia taaste- ja vastupidavuskava rakendamises osalevatele peamistele institutsioonidele. Taaste- ja vastupidavuskava üldise rakendamise ning kõigi rakendusasutuste nimel esitatud vastuste eest taaste- ja vastupidavuskava operatiiv- ja haldusaspektide kohta vastutab MIPE. Rahastamistaotluste ning sihtide ja eesmärkide dokumenteerimise ja täitmise auditeerimise eest vastutab riigikontrolli auditeerimisasutus.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2020. aasta määrus (EL, Euratom) 2020/2092, mis käsitleb üldist tingimuslikkuse korda liidu eelarve kaitsmiseks (ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 1).

- (66) Alates esialgsest hindamisest on komisjonil olnud juurdepääs teabele Rumeenia auditi- ja kontrollisüsteemi tegeliku rakendamise kohta. See hõlmab komisjoni poolt Rumeenias läbi viidud liidu finantshuvide kaitset käsitleva auditi esialgseid järeldusi.
- (67) Seda teavet arvesse võttes leiab komisjon, et Rumeenia taaste- ja vastupidavuskava sisekontrollisüsteem on üldiselt piisav.

Taaste- ja vastupidavuskava sidusus

- (68) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktide k ja V lisa kriteeriumile 2.11 sisaldab muudetud taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatükk, suures ulatuses (hinne A) meetmeid, millega tagatakse reformide ja avaliku sektori investeerimisprojektide rakendamisel sidus tegevus.

- (69) Muudatused ei mõjuta taaste- ja vastupidavuskava üldist sidusust. Kõigis taaste- ja vastupidavuskavas sisalduvates põhivaldkondades – rohemajandus, haridus, ettevõtluskeskkond, tervishoid, sotsiaalne kaasatus, avalik haldus ja digiüleminek – põhinevad komponendid reformide ja investeringute järjepidevatel pakettidel koos üksteist tugevdavate või täiendavate meetmetega. Ka eri komponentide vahel on koostoime ning ükski meede ei ole vastuolus teise meetme tõhususega ega kahjusta seda. Rumeenia taaste- ja vastupidavuskava põhiohk jääb samaks, kuna rohe- ja digipööre on endiselt kesksel kohal ning taaste- ja vastupidavuskava algsetes komponentides sisalduvaid rohereforme ja -investeringuid hoogustavad REPowerEU peatükis sisalduvad uued meetmed. Digireformid ja -investeringud keskenduvad jätkuvalt suurima investeerimispuudujäägiga valdkondade toetamisele, nagu avalike teenuste ja koolide digiüleminek. REPowerEU peatüki meetmed on kooskõlas Rumeenia poliitikaga, mille eesmärk on vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid ja suurendada taastuvate energiaallikate osakaalu. Need meetmed tugevdavad ka esialgses taaste- ja vastupidavuskavas sisalduvaid energiatõhususe ja elektrivõrgu tugevdamise meetmeid, kuna nende eesmärk on suurendada taastuenergia osakaalu ja vähendada energianõudlust.

Võrdõiguslikkus

- (70) Muudetud taaste- ja vastupidavuskava sisaldab siiski mitut meetet, mis peaksid aitama lahendada riigi probleeme soolise võrdõiguslikkuse ja kõigile võrdsete võimaluste tagamise valdkonnas. REPowerEU peatükis seatakse ühepereelamute renoveerimisele suunatud meetmes esikohale energiaostuvõimetud koduomanikud ja haavatavad energiatarbijad ning seega eeldatakse, et see aitab kaasa kõigile elanikkonnarühmadele võrdsete võimaluste loomisele.

Konsulteerimine

- (71) REPowerEU peatüki ettevalmistamisel konsulteeriti asjaomaste sidusrühmadega. Taaste- ja vastupidavuskava koostamiseks moodustati ministriumidevaheline tööühm. REPowerEU peatüki kavandit tutvustati taaste- ja vastupidavuskava seirekomisjonile, kuhu kuulusid valitsusorganisatsioonide esindajad, ametiühingute ja tööandjate esindajad, kohalike haldusasutuste liitude (Rumeenia maakonnanõukogude riiklik liit, Rumeenia omavalitsuste liit, Rumeenia linnade liit) esindajad ning Majandus- ja Sotsiaalnõukogu esindajad. Neil oli võimalus esitada märkusi. Märtsis korraldati avalik konsultatsioon ning avalik üritus, kus osalesid ettevõtjate esindajad, kodanikuühiskond ja sidusrühmad. Sidusrühmad saatsid märkused ja ettepanekud MIPE-le. Pärast konsulteerimist koostati peatüki uus kavand.
- (72) Selleks et tagada osalejate isevastutus, on äärmiselt oluline kaasata muudetud taaste- ja vastupidavuskavas, sealhulgas REPowerEU peatükis, sisalduvate investeeringute ja reformide elluviimisse kõik asjaomased kohalikud omavalitsused ja sidusrühmad, sealhulgas sotsiaalpartnerid.

Positiivne hinnang

- (73) Pärast seda, kui komisjon on andnud muudetud taaste- ja vastupidavuskavale, sealhulgas REPowerEU peatükile, positiivse hinnangu ja leidnud, et muudetud taaste- ja vastupidavuskava vastab rahuldavalt määruses (EL) 2021/241 sätestatud hindamiskriteeriumidele, tuleks kooskõlas kõnealuse määruse artikli 20 lõikega 2 ja V lisaga sätestada muudetud taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatüki rakendamiseks vajalikud reformid ja investeerimisprojektid, asjakohased eesmärgid, sihid ja näitajad ning summa, mille liit teeb muudetud taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatüki rakendamiseks kättesaadavaks tagastamatu rahalise toetusena.

Rahaline toetus

- (74) Rumeenia muudetud taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatüki hinnanguline kogukulu on 28 511 575 220 eurot. Kuna muudetud taaste- ja vastupidavuskava hinnanguline kogukulu on suurem kui Rumeenia jaoks ette nähtud ajakohastatud maksimaalne rahaline toetus, peaks Rumeenia muudetud taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatüki jaoks eraldatud, määruse (EL) 2021/241 artikli 11 kohaselt arvatatud rahaline toetus olema 12 125 664 294 eurot.

- (75) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 21a lõikele 5 esitas Rumeenia 8. septembril 2023 taotluse kõnealuse määruse artikli 21a lõikes 1 osutatud summa eraldamiseks, mis jaotatakse liikmesriikide vahel määruse (EL) 2021/241 IVa lisas esitatud meetodikas sätestatud näitajate alusel. REPowerEU peatükis sisalduvate määruse (EL) 2021/241 artikli 21c lõike 3 punktides b–f sätestatud eesmärke toetavate reformide ja investeeringute hinnanguline kogukulu on 2 017 474 050 eurot. Kuna see summa on suurem kui Rumeeniale eraldatud jaotusosa, peaks Rumeeniale antav täiendav tagastamatu rahaline toetus olema võrdne jaotusosaga. See summa on 1 397 228 597 eurot.
- (76) Lisaks esitas Rumeenia kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1755¹ artikliga 4a põhjendatud taotluse paigutada Brexitiga kohanemise reservist rahastusse ümber kogu oma järelejäänud esialgne eraldis summas 43 162 623 eurot. See summa tuleks teha kättesaadavaks REPowerEU peatükis sisalduvate reformide ja investeeringute toetamiseks täiendava tagastamatu rahalise toetusena.
- (77) Rumeenia jaoks kättesaadava rahalise toetuse kogusumma peaks olema 13 566 055 514 eurot.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. oktoobri 2021. aasta määrus (EL) 2021/1755, millega luuakse Brexitiga kohanemise reserv (ELT L 357, 8.10.2021, lk 1).

REPowerEU eelmaksed

- (78) Rumeenia on taotlenud REPowerEU peatüki rakendamiseks järgmist rahastamist: paigutada ümber 43 162 623 eurot Brexitiga kohanemise reservi vahenditest tehtud esialgsest eraldisest ja 1 397 228 597 eurot Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ¹ kohase heitkogustega kauplemise süsteemi tulust.
- (79) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklile 21d taotles Rumeenia 8. septembril 2023 eelmakset, mis moodustab 20 % taotletud rahastusest. Sõltuvalt olemasolevatest vahenditest tuleks see eelmakse Rumeeniale kättesaadavaks teha määruse (EL) 2021/241 artikli 23 lõike 1 kohaselt komisjoni ja Rumeenia vahel sõlmitava lepingu jõustumise korral ja sellega kooskõlas.
- (80) Seetõttu tuleks nõukogu 29. oktoober 2021. aasta rakendusotsust Rumeenia taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmise kohta vastavalt muuta. Selguse huvides tuleks kõnealuse 29. oktoobri 2021. aasta rakendusotsuse lisa täielikult asendada,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiiv 2003/87/EÜ, millega luuakse liidus kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ (ELT L 275, 25.10.2003, lk 32).

Artikkel 1

Nõukogu 29. oktoobri 2021. aasta rakendusotsust, millega kiidetakse heaks Rumeenia taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnang, muudetakse järgmiselt.

- 1) Artikkel 1 asendatakse järgmisega.

„Artikkel 1

Taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmine

Rumeenia muudetud taaste- ja vastupidavuskavale määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõikes 3 sätestatud kriteeriumide alusel antud hinnang kiidetakse heaks. Taaste- ja vastupidavuskava alla kuuluvad reformid ja investeerimisprojektid, taaste- ja vastupidavuskava seire ja rakendamise kord ja ajakava, sealhulgas asjakohased eesmärgid ja sihid, kavandatud eesmärkide ja sihtide saavutamise seotud asjakohased näitajad ning komisjonile vajalikele alusandmetele täieliku juurdepääsu andmise kord on esitatud käesoleva otsuse lisas.“

2) Artikli 2 lõiked 1 ja 2 asendatakse järgmisega:

- „1. Liit teeb Rumeeniale tagastamatu toetusena kättesaadavaks rahalise toetuse summas 13 566 055 514 eurot*. See toetus hõlmab järgmist:
- a) 10 211 538 399 eurot, mis on võimalik siduda juriidiliste kulukohustustega 31. detsembriks 2022;
 - b) 1 914 125 895 eurot, mis on võimalik siduda juriidiliste kulukohustustega 1. jaanuarist 2023 kuni 31. detsembrini 2023;
 - c) 1 397 228 597 eurot** vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 21a lõikele 6, üksnes kõnealuse määruse artikli 21c lõike 3 punktides b–f sätestatud eesmäärke toetavatele reformidele ja investeeringutele;
 - d) 43 162 623 eurot, mis kantakse Brexitiga kohanemise reservist üle rahastusse.
2. Komisjon teeb liidu rahalise toetuse Rumeeniale kättesaadavaks osamaksetena vastavalt käesoleva otsuse lisale. Kooskõlas määruse (EL) 2021/241 artikliga 13 tehakse eelmaksena kättesaadavaks 1 851 159 668 eurot.

Kooskõlas määruse (EL) 2021/241 artikliga 21d tehakse eelmaksena kättesaadavaks 288 078 244 eurot. Komisjon võib eelmakse teha kuni kahes osas.

Komisjon võib eel- ja osamaksed välja maksta ühes või mitmes osas. Osade suurus sõltub rahaliste vahendite kättesaadavusest.

-
- * See summa vastab rahaeraldise summale, mis jääb alles pärast määruse (EL) 2021/241 artikli 6 lõikes 2 osutatud kuludest Rumeenia proportsionaalse osa mahaarvamist ning mis arvutatakse kõnealuse määruse artiklis 11 sätestatud meetodika kohaselt.
 - ** See summa vastab rahaeraldise summale, mis jääb alles pärast Rumeenia proportsionaalse osa mahaarvamist määruse (EL) 2021/241 artikli 6 lõikes 2 osutatud kuludest ning mis arvutatakse vastavalt kõnealuse määruse IVa lisas sätestatud meetodikale.“

3) Lisa asendatakse käesoleva otsuse lisas esitatud tekstiga.

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud Rumeeniale.

...

*Nõukogu nimel
eesistuja*
